

**Prognoza oddziaływania na środowisko
projektu
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Gózd
na lata 2014 - 2017 z
perspektywą do roku 2021**

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1. Podstawa prawna i cel Prognozy	4
1.2. Informacje o zawartości głównych celów programu i planu	5
1.2.1. Program Ochrony Środowiska dla gminy Gózd na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja	5
2. Powiązanie projektów z innymi dokumentami	7
3. Analiza stanu środowiska na terenie gminy Gózd	7
3.1. Ogólna charakterystyka gminy Gózd	7
- tereny inne i nieużytki 406 ha	8
3.2. Gleby	8
3.3. Wody podziemne	8
3.4. Wody powierzchniowe	8
3.5. Powietrze atmosferyczne	9
3.6. Zasoby przyrodnicze i lasy	10
3.6.1. Kozienicki Park Krajobrazowy im. Profesora Ryszarda Zaręby	11
3.6.2. Obszary Natura 2000	11
3.6.2.1 Obszar Specjalny Ochrony Ptaków - Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013) ..	11
3.6.2.2 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk - Puszcza Kozienicka (kod obszaru PLB140035) ..	12
3.6.3 Pomniki przyrody	14
3.7. Różnorodność biologiczna	14
3.8. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	15
3.9. Gospodarka odpadami	15
4. Problemy ochrony środowiska na terenie gminy Gózd istotne z punktu widzenia projektu POŚ dla gminy Gózd	15
4.1. Degradacja gleb i powierzchni ziemi	15
4.2. Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych	16
4.2.1. Wody powierzchniowe	16
4.2.2. Wody podziemne	16
4.3. Powietrze atmosferyczne	16
4.4. Zasoby przyrodnicze	17
4.5. Hałas	18
5. Cele ochrony środowiska uznane za priorytetowe na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym oraz zakres i sposoby ich uwzględnienia w POŚ - identyfikacja, analiza i ocena	18
6. Analiza i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie Programu ochrony środowiska gminy Gózd	22
7. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	24
8. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ dla gminy Gózd	32
9. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie POŚ dla gminy Gózd	33
10. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu POŚ	34
11. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu	34

12. Metody wykorzystane przy opracowaniu Prognozy	34
13. Metody analizy realizacji postanowień projektu POŚ	35
14. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	35
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	35
16. Spis materiałów źródłowych	38

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna i cel Prognozy

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gózd na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021” jest art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Artykuł ten zobowiązuje organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to ze stosowaniem w prawodawstwie polskim postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

W związku z powyższym do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gózd – Wójt Gminy, na podstawie zapisu art. 51 ust. 1 w/w ustawy, został zobowiązany do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego opracowania.

Zawartość niniejszej Prognozy wynika z art. 51 wspomnianej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Niniejszy obowiązek został wykazany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie przy piśmie z dnia 5 listopada 2014 r. znak WOOŚ-I.411.286.2014.JD

Natomiast Wojewódzki Państwowy Inspektor Sanitarny w opinii sanitarnej z dnia 16 września 2014 roku znak ZNS 90221.00092.2014.DB pozytywnie zaopiniował wniosek o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny opartej na Prognozie.

Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji projektu Programu Ochrony Środowiska, dla Gminy Gózd powinna :

1. Zawierać

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2. Określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) cele ochrony środowiska ustalone na szczeblu krajowym istotne z punktu widzenia projektowanych dokumentów oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentów,
- d) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na zdrowie, ludzi, wodę i powietrze.

3. Przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanych dokumentów

b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanych dokumentach wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

c) wpływ założeń i planowanych przedsięwzięć uwzględnionych w przedmiotowym projekcie dokumentu na wszystkie formy ochrony przyrody chronione z mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.), ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na obszary Natura 2000 :

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków - Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013)
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk - Puszcza Kozienicka (kod obszaru PLB140035)

oraz Kozienicki Park Krajobrazowy im. Profesora Ryszarda Zaręby

d) informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

1.2. Informacje o zawartości głównych celów programu i planu

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gózd zawiera następujące zagadnienia:

- omówienie aktualnego stanu prawnego,
- charakterystykę obszaru gminy (położenie geograficzne, sytuacja demograficzna, sytuacja gospodarcza, warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne, warunki przyrodniczo-krajobrazowe),
- diagnozę aktualnego stanu środowiska,
- cele kierunku działań i zadania w zakresie ochrony środowiska uznane za priorytetowe,
- prognozowane zmiany stanu środowiska,
- działania zmierzające do poprawy stanu środowiska,
- zadania strategiczne, w tym harmonogram realizacji planowanych przedsięwzięć,
- wnioski z prognozy oddziaływania projektu planu na środowisko,
- sposób monitoringu i oceny wdrażania programu.

1.2.1. Program Ochrony Środowiska dla gminy Gózd na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja

Program Ochrony Środowiska dla gminy Gózd opracowany jest zgodnie z obowiązującym w czasie tworzenia Programu art. 14 ust. ustawy *Prawo ochrony środowiska* i określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- kierunki działań,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Analiza stanu środowiska na terenie gminy Gózd została przeprowadzona w oparciu o informacje :

- Mazowieckiego Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie
- Urzędu Gminy Gózd
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gózd”, będący trzecią edycją dokumentu programowego określającego zadania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami na terenie gminy Gózd, stanowiący aktualizację dokumentu przyjętego w 2010 roku, należy postrzegać jako potrzebę dopasowania celów, priorytetów i kierunków działań do obecnego stanu środowiska i wymagań wynikających z nowych przepisów ochrony środowiska UE oraz aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy i planów rozwojowych w tym zakresie.

W projekcie POŚ dla Gminy Gózd przyjęto 6 obszarów priorytetowych i zdefiniowano 13 celów średniookresowych w ramach, których wyznaczono zadania.

Cele i priorytety sformułowane w projekcie POŚ dla Gminy Gózd :

- **Obszar priorytetowy I - Poprawa jakości środowiska**

Cel średniookresowy: Poprawa jakości powietrza

Cel średniookresowy: Poprawa jakości wód

Cel średniookresowy: Racjonalna gospodarka odpadami

Cel średniookresowy: Ochrona powierzchni ziemi

Cel średniookresowy: Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

- **Obszar priorytetowy II – Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych**

Cel średniookresowy – Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Cel średniookresowy – Zrównoważone wykorzystanie energii

Cel średniookresowy – Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

- **Obszar priorytetowy III – Ochrona przyrody**

Cele średniookresowe - Ochrona walorów przyrodniczych

- **Obszar priorytetowy IV – Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego**

Cel średniookresowy – Transport substancji niebezpiecznych

Cel średniookresowy – Ochrona przeciwpożarowa

- **Obszar priorytetowy V – Edukacja ekologiczna społeczeństwa**

Cel średniookresowy – Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców miasta

- **Obszar priorytetowy VI- Zagadnienia systemowe**

Cel średniookresowy - Upowszechnianie znaczenia zarządzania środowiskowego

Dla osiągnięcia wyznaczonych działań opracowano działania w poszczególnych obszarach i przyporządkowano im szczegółowe zadania, planowane do realizacji, jako zadania priorytetowe (na lata 2014 - 2017) oraz zadania długofalowe (na lata 2018 - 2021). Priorytetowe zadania inwestycyjne na lata 2014 - 2017, ujęte w Programie dotyczą :

- ochrony powietrza atmosferycznego
- ochrony wód
- ochrony powierzchni ziemi
- gospodarki odpadami
- ograniczenia hałasu i promieniowania elektromagnetycznego
- ochrony przyrody
- edukacji ekologicznej

- nadzwyczajnych zagrożeń.

2. Powiązanie projektów z innymi dokumentami

Prognozę oddziaływania projektu POŚ dla gminy Gózd wykonano z wykorzystaniem następujących materiałów sporządzonych na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 – Ministerstwo Środowiska
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002r.
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Polityka Leśna Państwa,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 (aktualizacja),
- Program małej retencji dla Województwa Mazowieckiego,
- Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do 2020 roku
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014r. (aktualizacja),
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lata 2012 - 2015 (aktualizacja),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2020 roku,
- Strategia Rozwoju Gminy Gózd na lata 2008-2020,

Priorytety i zadania objęte projektem POŚ dla gminy Gózd realizują cele środowiskowe ujęte w dokumentach strategicznych w zakresie ochrony środowiska zarówno na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym jak i gminnym.

3. Analiza stanu środowiska na terenie gminy Gózd

3.1. Ogólna charakterystyka gminy Gózd

Gmina Gózd położona jest na terenie Równiny Radomskiej w obrębie Wzniesień Południowo-Mazowieckich w południowej części województwa mazowieckiego w powiecie radomskim. Jest to obszar o wysokości od 167 do 185 m n.p.m. o powierzchni pofałdowanej o małych różnicowaniach. Nachylenia terenu układają się w granicach 0 - 8%.

Gmina Gózd położona jest na terenie Równiny Radomskiej w obrębie Wzniesień Południowo-Mazowieckich w południowej części województwa mazowieckiego w powiecie radomskim. Gmina Gózd położona jest przy drodze krajowej Nr 12 Radom – Łódź w odległości 18 km od Radomia. Od północy gmina graniczy z gminą Jedlnia – Letnisko, od południa z gminą Skaryszew, a od zachodu z gminą Miasta Radomia, od wschodu z gminami: Pionki i Tczów (powiat zwoleński).

W skład gminy wchodzi 20 sołectw. Położenie gminy Gózd określają współrzędne geograficzne długość 21°23'E, szerokość 51°23'N.

Gmina zajmuje powierzchnię 7 795 ha, a struktura użytkowania gruntów przedstawia się następująco:

- użytki rolne	6 590 ha
w tym grunty orne	4 861 ha
łąki trwałe i pastwiska	879 ha

sady	31	ha
- lasy i grunty leśne	950	ha
- tereny inne i nieużytki	406	ha

3.2. Gleby

Największą powierzchnię na terenie gminy zajmują gleby klasy IV i V. W zależności od specyfiki upraw i zbiorów płodów rolnych wyróżniamy:

- gleby klasy III to gleby orne średnio dobre; gleby brunatne, gleby bielcowe; w porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne. Oznaczają się dużym wahaniem poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji,
- gleby klasy IV to gleby orne średnie; plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych,
- gleby klasy V to gleby orne słabe; do tej klasy należą gleby kamieniste lub piaszczyste o niskim poziomie próchnicy. Są ubogie w substancje organiczne. Do tej klasy zaliczmy również gleby orne słabe położone na terenach nie zmeliorowanych albo takich które do melioracji się nie nadają,
- gleby klasy VI to gleby orne najłabsze; w praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

3.3. Wody podziemne

Cała Gmina Gózd jest zlokalizowana na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 405 (Niecka Radomska (K2)). Jego cała powierzchnia obejmuje 3 220 km², z czego 400 km² podlega najwyższej ochronie (ONO – północno-wschodnie obrzeża gminy Gózd). Utwory wodonośne pochodzą z kredy (K2). Typ zbiornika szczelinowo-porowy. Średnia głębokość wynosi od 30 do 70 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 820.00 tys. m³/d. Na obszarze gminy ujmowane są dwa poziomy wodonośne: czwartorzędowy i kredowy.

Poziom wód holocenijskich stanowiących część wód poziomu czwartorzędowego występujący głównie w dolinach Gzówki i Pacynki jest zasilany głównie drogą infiltracji wód opadowych pluwialnie, co powoduje sezonowe wahania poziomu wód. Należy również pamiętać, iż poziom ten ma kontakt z wodami cieków, co znajduje odzwierciedlenie w ich jakości w zależności od stanu sanitarnego cieku, plejstocenijski poziom wód gruntowych jest związany z sedymentacjami glacialnymi głównie z warstwami piaszczysto-żwirowymi reprezentującymi osady interglacialne.

3.4. Wody powierzchniowe

Gmina Gózd położona jest w zlewni dwóch rzek: Pacynki wraz z Gzówką dopływem rzeki Mlecznej i Modrzejowianki (dopływ Iłżanki). Rzeka Pacynka to największy dopływ rzeki Mlecznej, której powierzchnia zlewni wynosi 166,1 km². Odwadnia głównie obszary o charakterze rolniczym. Na terenie gminy położony jest obszar górnego dorzecza Pacynki. Rzekę tę zasila dopływ rzeki Gzówka, na której wybudowany jest zbiornik zaporowy Siczki. Rzeka Gzówka swój początek bierze z rowów melioracyjny przecinających lasy, łąki i pola uprawne w Czarnym Lasku. Na obszarze rzeki Gzówki występują gleby lekkie bielcowe z domieszkami gliniasto-iłłowymi. Teren zlewni wykorzystany jest w 60% do celów rolniczych.

Południowa część gminy położona jest w dorzeczu rzeki Modrzejowianki - cieku zwanego Mucha. Mucha wypływa na północny-zachód od miejscowości Kłonówek. Opuszcza teren gminy Gózd po minięciu miejscowości Kłonów. Do Modrzejowianki wpada na terenie gminy Kazanów Modrzejowianka (zwana też Modrzejowicą) wypływa na wschód od Pakosławia (gmina Iłża). Do ujścia Kobylanki dolina rzeki jest szeroka, o niewyraźnych krawędziach. Miejscami można spotkać zabagnienia. Do najważniejszych dopływów Modrzejowianki oprócz Muchy można zaliczyć: dopływ z Polan, Kobylankę i Strugę Tęczową. Całkowita długość Modrzejowianki wynosi 19,4 km, uchodzi ona do Iłżanki w rejonie miejscowości Osuchów na 31,2 km. Gmina posiada gęstą sieć rzeczną. Funkcjonuje gęsta sieć rowów wskutek braku wystarczającego nadzoru działa jednostronnie, co prowadzi do znacznego przesuszenia jak i spadku produktywności gleb, co w przyszłości ze względu na postępującą mineralizację grozi wyjąłowieniem znacznych obszarów. To niepokojące zjawisko zauważalne jest m.in. w dolinie rzeki Pacynki i Guzówki.

W gminie istnieje 18 zbiorników retencyjnych w postaci stawów, sadzawek o powierzchni 4,71 ha i pojemności 52,8 tys. m³. Do najważniejszych należą:

stawy:

- w m. Kuczki o powierzchni 2,34 ha,
- w m. Klwatka, o powierzchni 0,30 ha.

wody drobne:

- staw Małęczyn I – niewielki staw położony przy pętli końcowej autobusów komunikacji miejskiej Radomia
- staw Małęczyn II – przy ul. Ks.J. Ziębickiego przedzielony groblą;
- oczko wodne „Nowina” – śródpolne oczko wodne o powierzchni lustra około 80 m²;
- oczko wodne „Grzmucin” – przy strażnicy OSP;
- wyrobisko poźwirowe „Klwatka Królewska” – przy trasie Radom - Zwolen
- stawy we wsi Kolonia Wojstawice - Wojstawice II
- oczko wodne przy drodze gruntowej z Kłonówka do Wojstawic
- staw w Kolonii Kuczki – przy strażnicy OSP
- staw w Kolonii Kuczki – przy plebanii Drożanki – Biały Ług
- Lipiny – Czarny Ług¹

3.5. Powietrze atmosferyczne

Według zapisów ww. rozporządzenia w województwie mazowieckim klasyfikację dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu PM 2,5 i PM 10, tlenku węgla, benzenu oraz pyłu ołowiu, arsenu, niklu, kadmu i benzo(a)pirenu w pyłe PM 10 oraz ozonu wykonuje się w strefie mazowieckiej (PL, 1404) do której należy m.in. gmina Gózd.

Na terenie gminy Gózd nie ma punktów pomiaru zanieczyszczenia powietrza. Zlokalizowane najbliższe stanowisko pomiarowe na terenie strefy mazowieckiej znajduje się w Belsku Dużym w odległości 72 km na kierunku północno - zachodnim.

¹ Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gózd na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021

Tabela 1. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia według jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE

Nazwa strefy-mazowiecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
	SO ₂	NO ₂	PM 2,5*	PM 2,5**	PM10	Pb	As	Cd	Ni	C ₆ H ₆	B/a/P	O ₃ **	O ₃ ***	CO
Rok 2012	A	A	C	C2	C	A	A	A	A	A	C	A	A	A

Źródło: WIOŚ w Warszawie [2013] * wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, ** wg poziomu docelowego, *** wg poziomu celu długoterminowego

Ocena w strefie wymienionej w tabeli 1 dla pyłu, PM 2,5, PM10 i B/a/P wykazuje bardzo wysokie poziomy stężeń. Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, ozon O₃ standardy imisyjne na terenie analizowanej strefy były dotrzymane.

Analiza otrzymanych poziomów stężeń monitorowanych zanieczyszczeń w 2012 r. wskazuje na ścisłą zależność zmierzonych stężeń od warunków pogodowych. Zima spowodowała wysoką emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na wysoki poziom emisji tych zanieczyszczeń.

Tabela 2. Klasyfikacja strefy mazowieckiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin²

Nazwa strefy – mazowiecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
Rok 2012	A	A	A

Źródło: WIOŚ w Warszawie [2013]

Ocena strefy wg. tabeli 2 dla pyłu, SO₂, NO_x i O₃ nie wykazuje wysokiego poziomu stężeń.

3.6. Zasoby przyrodnicze i lasy

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie zajmują powierzchnię 981,4 ha. Na lasy publiczne przypada 29,3 ha. W przewadze pozostają lasy prywatne (952,1 ha)³.

Obszar gminy położony jest w VI Krainie Małopolskiej, 3 Dzielnic -Radomsko - Iłżeckiej, mezoregionie Równiny Radomsko - Kozienickiej. Ponadto obszar terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa położony jest również częściowo w granicach IV Krainy przyrodniczo - leśnej, 3 Dzielnic Równiny Warszawsko - Kutnowskiej oraz w VI Krainie 4 Dzielnic Wyżyny Zachodniolubelskiej

Lasy prywatne spełniają głównie funkcje gospodarcze, w mniejszym stopniu ekologiczne, wpływając korzystnie na klimat lokalny, warunki glebowe, stosunki wodne i równowagę biologiczną w środowisku przyrodniczym.

Dla lasów ogólnymi zagrożeniami są pożary, kradzieże drewna, zaśmiecanie ich w pobliżu terenów mieszkaniowych i dróg. Niewystarczająca jest także ilość i jakość infrastruktury turystycznej i komunalnej w sąsiedztwie lasów.

² idem

³ http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_cechter.display?p_id=635204&p_token=0.7845997041033768

3.6.1. Kozienicki Park Krajobrazowy im. Profesora Ryszarda Zaręby

Teren gminy Gózd na podstawie rozporządzenia Nr 11 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 kwietnia 2005r. w sprawie Kozienickiego Parku Krajobrazowego imienia Profesora Ryszarda Zaręby (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 75, poz.1980) obejmuje obszar Kozienickiego Parku Krajobrazowego. W granicach gminy znajduje się 1 274,66 ha otuliny parku, co stanowi ok. 16,4 % ogólnej powierzchni gminy. Park znajduje się w północno – wschodniej części gminy i obejmuje naturalne zespoły leśne specyficzne dla Puszczy Kozienickiej charakteryzujące się dużą różnorodnością gatunkową flory i fauny. W obrębie tego obiektu znajdują się liczne rezerваты, pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Otulina Parku wyróżnia się niezwykle pięknym krajobrazem utworzonym przez rzeki, rozległe łąki z rozproszonymi zadrzewieniami i niewielkimi skupiskami leśnymi. Lasy, zbiorniki wodne i łąki w dolinach rzek są miejscem lęgów i przelotów wielu gatunków ptaków m.in. orlika krzykliwego, rybołowa, bataliona, kraski, bociana czarnego. Na terenie parku występuje 16 gatunków nietoperzy w tym mroczek posrebrzany, nocek wąsaty i mopek⁴.

Rysunek 1 Granice Kozienickiego Parku Krajobrazowego im. Profesora Ryszarda Zaręby na terenie gminy Gózd⁵

Postępująca degradacja środowiska naturalnego stwarza coraz większe problemy związane z ochroną zasobów przyrodniczych, tym bardziej, że środki budżetowe przeznaczane na ten cel, w stosunku do faktycznych potrzeb są o wiele za małe⁶.

3.6.2. Obszary Natura 2000

3.6.2.1 Obszar Specjalny Ochrony Ptaków - Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013)

Obszar obejmuje znaczną część jednego z większych kompleksów leśnych w środkowej Polsce - Puszczy Radomsko-Kozienickiej, na granicy Małopolski i Mazowsza, w widłach pradolin Wisły, Radomki i Zagożdżonki, na terenie Równiny Radomskiej. Położony jest on na terenie z licznymi elementami rzeźby pochodzenia fluwioglacjalnego: szeregiem tarasów denudacyjnych opadających stopniowo ku dolinie Wisły, poprzedzielanych licznymi wałami wydmowymi, pomiędzy którymi znajdują się niecki, zwykle silnie zabagnione. Wcześniej na tym terenie utrzymywały się drzewostany z klonem, jesionem, lipą, dębem i bukiem. Obecnie drzewostany składają się głównie z sosny (84%) oraz jodły (4%). Lasy zajmują większość powierzchni obszaru. Resztę terenu pokrywają pola uprawne, łąki, pastwiska. Występują tu również interesujące połacie torfowisk wysokich i niskich.

⁴ Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gózd na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021

⁵ <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

⁶ Strategia Rozwoju Gminy Gózd na lata 2008-2020. 2008

Pod względem geologicznym Puszcza Kozienicka jest mało zróżnicowana. Teren ten zaliczany do warstw rowu kredy lubelskiej i w niewielkim fragmencie obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Na całym obszarze występują warstwy czwartorzędowe wykształcone jako: piaski drobno-ziarniste, średnioziarniste, a w dolinach rzek nawet gruboziarniste, żwiry i pospółka. Są też gliny zwałowe szare zastoiskowe, gliny zwałowe brązowo - szare piaszczyste, ility szare i siwe. Występują również piaski gliniaste i gliny piaszczyste. Grubość tych utworów wynosi od 12 do 45 metrów. Miąższość warstwy wodonośnej (piaski, żwiry) wynosi od 4 do 10 metrów. Utwory kredowe występują na całym obszarze Puszczy Kozienickiej. Są to utwory kredy lubelskiej - głównie kredy górnej o miąższości 200-300 metrów.

Pokrywa glebowa Puszczy Kozienickiej ukształtowała się pod wpływem układu trzech głównych czynników, do których należą: substrat macierzysty, typ gospodarki wodnej i zespoły roślinne. Skąły macierzyste gleb to wyłącznie utwory czwartorzędowe. W przewadze występują osady polodowcowe - plejstoceniowe: gliny i piaski zwałowe; żwiry, piaski i pyły fluwioglacjalne, sporadyczne ility warstwowe. W dolinach rzek i cieków oraz w obniżeniach terenowych pojawiają się utwory holoceniowe: osady aluwialne i torfy. Część terenu pokrywają piaski eoliczne - wydmowe.

Gleby Puszczy Kozienickiej są zróżnicowane. Stwierdzono tam występowanie trzynastu typów należących do czterech działów gleb: gleby litogeniczne, gleby autogeniczne, gleby semihydrogeniczne i gleby hydrogeniczne.

W strukturze pokrywy glebowej lasów Puszczy Kozienickiej zaznaczają się następujące prawidłowości - centralna część lasów obejmująca obręby Zagożdżon, Pionki i południową część Kozienic ma żyzniejsze gleby z dużym udziałem gleb brunatno-ziemnych. Peryferyjne części - północna część obrębu Kozienice oraz Garbatka, Zwoleń i Jedlnia są uboższe.

Obszar Puszczy Kozienickiej - leży w zlewni Wisły i Radomki. Sieć rzeczna Puszczy Kozienickiej jest bogata i urozmaicona. Centralną i zachodnią jej część odwadnia Radomka, do której uchodzą mniejsze rzeki - Mleczna, Pacynka, Leniwka i Narutówka. Przez północne i wschodnie obszary płynie najpiękniejsza rzeka obszaru Zagrożdżonka, do której uchodzi szereg mniejszych cieków, z których do największych należą Brzeźniczka i Charłówka. Wszystkie puszczańskie rzeki mają charakter drenujący.

W krajobrazie dominują obszary leśne, które zajmują około 39 tyś. ha. Od 1994 r. w większości stanowią one Leśny Kompleks Promocyjny "Lasy Puszczy Kozienickiej".

Na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono 59 gatunków ssaków. Dla tej grupy kręgowców jest najważniejszą, po Puszczy Kampinoskiej, ostoją w centralnej Polsce. Jednym z jej mieszkańców jest popielica *Glis glis*, gatunek wymieniony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Populacja tu występująca cechuje się bardzo dużą liczebnością i jednym z najwyższych w kraju wskaźników zagęszczenia osobników/1 ha lasu

Spośród 18 krajowych gatunków płazów na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono 13 gatunków, w tym - kumaka nizinnego *Bombina bombina* (1188) i traszkę grzebieniastą *Triturus cristatus* (1166). Fauna gadów reprezentowana jest przez sześć gatunków.

Rozmaitość środowisk oraz obecność dobrze zachowanych powierzchni leśnych z starodrzewem wpływają na bogactwo gatunkowe owadów.

⁹ <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

O randze Puszczy Kozienickiej w zachowaniu krajowej flory naczyniowej świadczy obecność sześciu gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin: buławnika czerwonego *Cephalanthera rubra*, kostrzewy ametystowej *Festuca amethystina*, sasanki otwartej *Pulsatilla patens* (1477), widlicza cyprysowatego *Diphysastrum tristachyum* oraz turzyc - bagiennej *Carex limosa* i strunowej *C. chordorrhiza*. Stwierdzono tu występowanie gatunków figurujących na krajowej czerwonej liście roślin naczyniowych. Pomimo fragmentarycznych badań na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono dotychczas występowanie 295 gatunków grzybów wielkoowocnikowych. Spośród 267 gatunków porostów znanych z terenu Puszczy Kozienickiej znajdują się takie, które wymarły lub są bliskie wymarcia w innych regionach kraju, m. in. *Flavoparmelia caperata*, *Chaenotheca phaeocephala* i *Punctelia subrudecta*¹⁰.

Ostoja Kozienicka i Puszcza Kozienicka obejmuje m.in. obszar gminy Gózd na północny - wschód od drogi krajowej nr 12, o powierzchni łącznej 964,4 ha

3.6.3 Pomniki przyrody

Na terenie gminy wg. rozporządzenia nr 63 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 roku w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu radomskiego (DUWM 2008.194.7028) znajdują się następujące pomniki przyrody ożywionej :

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Gózd¹¹

L.p.	Gmina	Miejscowość	Bliższa lokalizacja	Objekt poddany ochronie	Nazwa gatunkowa polska	Nazwa gatunkowa łacińska	Obwód [cm]	Wysokość [m]
1.	Gózd	Gózd	Działka nr ewid. 376/2 - las od wschodu	drzewo	Buk pospolity	<i>Fagus sylvatica</i>	325	25
2.	Gózd	Gózd	Działka nr ewid. 376/2 - las od wschodu	drzewo	Dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	250	21

Na terenie gminy nie przewiduje się objęcie ochroną nowych obiektów budujących krajowy system obszarów chronionych.

3.7. Różnorodność biologiczna

Występuje tu szereg siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych i zagrożonych wymarciem w skali kraju i kontynentu. W zbiorowiskach leśnych Puszczy występuje znaczna liczba drzew w wieku od 150 do 400 lat. Siedliska przyrodnicze Wizytówką Puszczy Kozienickiej są endemiczne wyżynne jodłowe bory mieszane *Abietetum polonicum* (91P0), które na tym terenie uznawane są za postać kresową¹².

Dużym zagrożeniem dla zasobów przyrody w gminie jest antropopresja, która niesie za sobą wymieranie gatunków, a w konsekwencji ubożenie ekosystemów i zmniejszanie lokalnej bioróżnorodności. Głównym zagrożeniem dla gatunków roślin jest zmiana charakteru ich siedlisk. Działalność człowieka zmierza do coraz lepszego wykorzystania gruntów ornych, co powoduje istotne zmiany we florze gminy.

¹⁰ http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles/index/name:g%C3%B3zd/all:0/province_id:7

¹¹ <http://warszawa.rdos.gov.pl/images/stories/pomniki/radomski.pdf>

¹² <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=PLH140035>

Straty w bioróżnorodności spowodowane są m.in. poprzez wylesianie, zabiegi pielęgnacyjne w lasach, wypalanie traw, powstawanie dzikich wysypisk śmieci oraz zanieczyszczenie wód.

3.8. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Przez teren gminy przebiegają drogi : krajowa nr 12 i wojewódzka nr 699 na których nie przeprowadzano pomiaru hałasu komunikacyjnego.

Przez obszar gminy przebiegają linie energetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Od stacji transformatorowych doprowadzana jest energia do odbiorców przyłączami.

Na terenie gminy Gózd zlokalizowane są punktowe źródła promieniowania elektromagnetycznego – 3 anteny sieci komórkowej (anteny sektorowe i radiolinii) GSM. Są one usytuowane w miejscowościach : Gózd, Grzmucin i Karszówka.

Na terenie gminy nie były prowadzone kontrolne pomiary poziomów pól promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.

3.9. Gospodarka odpadami

- **Odpady komunalne**

Największą ilość odpadów gromadzonych selektywnie zebrano na terenie gminy w 2013 roku, natomiast najmniejszą w 2012 roku. Selektywną zbiórką były objęte odpady: papieru i tektury, szkła, tworzyw sztucznych, metalu oraz ulegające biodegradacji. Ogólnie w latach 2010 – 2013 odnotowano na terenie gminy wzrost ilości zebranych odpadów o 58,13 Mg. Największą ilość odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zebrano na terenie gminy w 2012 roku, natomiast najmniejszą w 2013 roku. Ogółem w latach 2010 – 2013 odnotowano spadek ilości zebranych odpadów o 5,36 Mg. Największą ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebrano w 2011 roku, natomiast najmniejszą w 2013 roku. W latach 2010 – 2013 odnotowano na terenie gminy spadek ilości zebranych odpadów zmieszanych o 134,83 Mg przy wzroście ilości odzyskanych odpadów o 58,13 Mg.

Na terenie gminy brak jest składowisk odpadów.

- **Odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne**

Na tym terenie nie była prowadzona zbiórka odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych za wyjątkiem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Poza tym wspomniane odpady mogły trafiać do strumienia odpadów komunalnych.

4. Problemy ochrony środowiska na terenie gminy Gózd istotne z punktu widzenia projektu POŚ dla gminy Gózd

4.1. Degradacja gleb i powierzchni ziemi

Na terenie gminy Gózd nie prowadzono monitoringu chemizmu gleb ornych. Najbliższy punkt w którym prowadzono takie badania w latach 1995 – 2010 znajduje się na terenie gminy Wierzbica w miejscowości Polany. Odczyn pH (H₂O) wahał się od 6,5 do 6,1, co wykazało spadek. Zawartość całkowita azotu, a także metali alkalicznych ulega spadkowi. Za

korzystny uznano spadek zawartości w badanych glebach mikroelementów (kadm, miedź, chrom, nikiel i cynk). Nieznacznymi wahaniami wyróżniała się zawartość ołowiu¹³.

Główne zagrożenia i problemy:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej zaopatrzenia w energię, wodę, a także rozbudową sieci drogowej,
- lokalne zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych.

4.2. Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

4.2.1. Wody powierzchniowe

Na terenie gminy nie jest usytuowany punkt badania stanu jakości wód powierzchniowych. Badaniami monitoringu były objęte wody powierzchniowe przepływające przez teren gminy poza jej granicami tj.:

- Pacynka - pon. Lesiowa (ujście do Mlecznej)
- Mleczna - Owadów (ujście do Radomki)

Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek w JCW - ocena za lata 2010 - 2012 r.¹⁴

Stan / potencjał ekologiczny badanych wód był słaby na podstawie IV klasy elementów biologicznych. Stan chemiczny zaliczono do poniżej dobrego.

4.2.2. Wody podziemne

Na terenie gminy Gózd nie był prowadzony monitoring wód podziemnych, ze względu na brak punktu pomiarowego.

Główne zagrożenia i problemy:

- dysproporcja pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze gminy,
- nieszczelne szamba,
- niewłaściwe odprowadzanie ścieków: odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków wodnych, na pola itp.,
- stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią,
- niekorzystny wpływ ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych.

4.3. Powietrze atmosferyczne

Duży udział w zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego zwłaszcza w obrębie zwartej, istniejącej zabudowy ma spalanie węgla, emitowane głównie z palenisk domowych

Ponadto źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Gózd są:

¹³ http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=267

¹⁴ Monitoring rzek w latach 2010 - 2012. WIOŚ. 2013

- procesy technologiczne i procesy energetycznego spalania paliw (na terenie gminy funkcjonują kotłownie komunalne),
- emisja komunikacyjna (ze względu na natężenie ruchu, pojazdy przemieszczające się drogami: drogą krajową nr 12 i wojewódzką nr 699 oraz drogami powiatowymi i gminnymi, które są podstawowym źródłem zanieczyszczenia powietrza), stwarza zagrożenie dla środowiska w pobliżu dróg o znacznym natężeniu ruchu kołowego.
- emisja niska (indywidualne gospodarstwa domowe ogrzewane są poprzez własne kotłownie węglowe lub piece), ma duży wpływ na stan czystości powietrza (benzo/a/piren, pył PM 2,5 i 10), która pochodzi z lokalnych kotłowni, palenisk indywidualnych. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają jakichkolwiek urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową.

Tabela 4. Wykaz obiektów mogących pogorszyć stan środowiska na terenie gminy Gózd

Rodzaj obiektu	Ilość	Lokalizacja
Droga krajowa	1	Nr 12
Droga wojewódzka	1	Nr 699
Oczyszczalnia ścieków	2	Gózd, Klwatka Królewska
Stacje paliw płynnych i gazowych	4	Gózd
Ośrodek zdrowia	1	Gózd
Kotłownia	3	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Goździe – piec miałowy (moc 95 kW) • Publiczna Szkoła Podstawowa w Kłonówku Kolonii– piec miałowy (moc 95 KW) • Publiczna Szkoła Podstawowa w Podgórzu – piec miałowy (moc 95 kW)

Źródło: UG Gózd

Główne zagrożenia i problemy:

- Zanieczyszczenia komunikacyjne związane ze wzrostem ruchu samochodowego
- Lokalna uciążliwość niskiej emisji: indywidualne paleniska domowe wykorzystujące węgiel złej jakości.

4.4. Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Gózd znajduje się :

- Obszary Natura 2000
- Obszar Specjalny Ochrony Ptaków (OSO) - Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013)
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) - Puszcza Kozienicka (kod obszaru PLB140035)
- Kozienicki Park Krajobrazowy
- Pomniki przyrody – szt. 2

Główne zagrożenia i problemy:

- wypalanie łąk,
- gospodarka leśna
- zarastanie łąk i pastwisk w wyniku naturalnej sukcesji,
- zmiany stosunków wodnych.

4.5. Hałas

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy : wielkość zajmowanego obszaru, zaludnienie, stopień urbanizacji oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych. Na terenie gminy występują drogi : krajowa, wojewódzka, powiatowe i gminne. Znaczna część tych dróg przebiega przez tereny zabudowane, z których większość, to tereny o funkcji mieszkaniowej, wymagającej zapewnienia komfortu akustycznego. Sąsiedztwo wymienionych dróg, jakości stanu akustycznego środowiska powoduje, że obszary te należy sklasyfikować, jako miejsca potencjalnego zagrożenia hałasem komunikacyjnym - drogowym. Przeprowadzenie modernizacji nawierzchni przyczyni się do znacznego polepszenia klimatu akustycznego w obszarze gęstej zabudowy mieszkaniowej. Dalsze działania wyciszania hałasu komunikacyjnego powinny przebiegać w kierunku poprawy stanu technicznego dróg.

Hałas emitowany przez przemysł, nie stanowi na terenie gminy dużej uciążliwości dla środowiska i ludzi. Możliwości izolowania oraz ograniczania tego typu hałasu powinno przyczynić się do poprawy klimatu akustycznego terenów przemysłowych.

Główne zagrożenia i problemy:

- niekorzystne zjawisko rozszerzania się obszarów zagrożonych hałasem samochodowym.

5. Cele ochrony środowiska uznane za priorytetowe na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym oraz zakres i sposoby ich uwzględnienia w POŚ - identyfikacja, analiza i ocena

Dla ustalenia celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gózd, wykorzystano wymienione już uprzednio trzy główne i uzupełniające się nawzajem dokumenty polityki krajowej (Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016, Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014r. (aktualizacja) i Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014).

Polityka Ekologiczna Państwa zakłada, że zasadą stanowiącą nadrzędne kryterium rozwiązań strategicznych powinna być konstytucyjna zasada zrównoważonego rozwoju, którą należy stosować wraz z zasadami pomocniczymi i konkretyzującymi.

Dlatego należy przyjąć, że: cele ochrony środowiska w gminie Gózd oraz zasady realizacji tych celów są w najwyższym stopniu zbieżne z odpowiadającymi im celami oraz zasadami polityki ekologicznej ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej województwa mazowieckiego jest:

Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku - kierunki działań – wymiar terytorialny :

Konkurencyjność

- Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji
- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych

Spójność

- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska
- Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie
- Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń

Radomski obszar strategicznej interwencji

Radomski obszar strategicznej interwencji leży na południu województwa mazowieckiego i niemal w całości pokrywa się z radomskim obszarem statystycznym NTS 3. Od południa radomski OSI sąsiaduje z województwem świętokrzyskim, na terenie którego w pasie przygranicznym wyznaczono cztery obszary problemowe: obszar Aglomeracji Świętokrzyskiej, obszar o średnich warunkach rozwoju społeczno-gospodarczego, obszar Doliny Wisły oraz obszar strukturalnie słaby, nieposiadający atrakcyjnych czynników rozwoju.

Misja Powiatu Radomskiego :

POWIAT RADOMSKI TO OBSZAR ZRÓWNOWAZONEGO ROZWOJU, ZAPEWNIAJĄCY STAŁĄ POPRAWĘ, JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, CHRONIĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, WSPIERAJĄCY DALSZY ROZWÓJ FUNKCJI OSADNICZEJ, GOSPODARCZEJ I TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ

Cele strategiczne dla Powiatu Radomskiego

- Wzrost konkurencyjności gospodarki, zatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców
- Rozwój usług społecznych oraz tworzenie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego

Cele operacyjne dla Powiatu Radomskiego:

1. Likwidacja niedoborów w sferze infrastruktury technicznej oraz ochrona środowiska przyrodniczego
2. Poprawa efektywności i specjalizacji sektora rolnego
3. Rozwój aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu
4. Rozwój infrastruktury turystycznej
5. Promocja walorów i zasobów powiatu
6. Podniesienie poziomu wykształcenia, wiedzy i umiejętności praktycznych mieszkańców
7. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców oraz pomocy społecznej
8. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego
9. Wspieranie działań na rzecz integracji i aktywizacji prospołecznej mieszkańców
10. Edukacja ekologiczna i promocja proekologicznego stylu życia mieszkańców
11. Upowszechnienie technologii informacyjnych i komunikacyjnych
12. Poprawa, jakości pracy Starostwa Powiatowego w Radomiu i powiatowych jednostek organizacyjnych

Cele polityki ekologicznej dla Powiatu Radomskiego

Cele strategiczne dla Powiatu Radomskiego w zakresie ochrony środowiska:

- Wzrost konkurencyjności gospodarki, zatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców

- Rozwój usług społecznych oraz tworzenie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego

Cele operacyjne dla Powiatu Radomskiego w zakresie ochrony środowiska:

1. Likwidacja niedoborów w sferze infrastruktury technicznej oraz ochrona środowiska przyrodniczego
2. Poprawa efektywności i specjalizacja sektora rolnego
3. Rozwój infrastruktury turystycznej
4. Promocja walorów i zasobów powiatu
5. Edukacja ekologiczna i promocja proekologicznego stylu życia mieszkańców

Wśród najważniejszych kryteriów, branych pod uwagę przy formułowaniu priorytetów w skali gminy, należy wymienić:

1. Wymogi wynikające z ustawy "Prawo ochrony środowiska", ustawy o odpadach i ustawy "Prawo Wodne" oraz innych ustaw komplementarnych,
2. Zgodność z celami zawartymi w Polityce Ekologicznej Państwa,
3. Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r. (aktualizacja),
4. Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 (aktualizacja),
5. Strategię Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2020 roku
6. Strategię Rozwoju Gminy Gózd na lata 2008-2020
7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
8. Skalę dysproporcji pomiędzy aktualnym stanem środowiska, a wymaganym przez prawo.

Biorąc pod uwagę powyższe kryteria sformułowano następującą listę działań priorytetowych w następujących obszarach:

➤ **Ochrona powietrza atmosferycznego**

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy obejmują:

- przeciwdziałania niskiej emisji:
- zmniejszenia zapotrzebowania na energię
- termomodernizacji budynków, modernizacja źródeł ciepła
- modernizacji dróg na terenie gminy w celu zmniejszenia emisji spalin
- budowy tras rowerowych.

➤ **Ochrona wód**

Działania w zakresie poprawy jakości wód na terenie gminy obejmują:

- racjonalizację gospodarki wodnej
- modernizację ujęć wody i rozbudowę sieci wodociągowych
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej
- budowę i modernizację oczyszczalni ścieków
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o zabudowie rozproszonej
- melioracje podstawowe cieków wodnych i szczegółowe na terenie gruntów ornych.

• **Ochrona powierzchni ziemi**

W zakresie ochrony powierzchni ziemi szczególne znaczenie w rozpatrywanym okresie zostało przypisane realizacji następujących zagadnień:

- ochrony gleby przed erozją wietrzną i zakwaszaniem
- przeciwdziałania degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogeniczne
- ograniczania spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych
- zagospodarowania gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej
- rekultywacji gleb zdegradowanych
- zmiany istniejących gospodarstw rolnych na potrzeby agroturystyki
- rozwój rolnictwa ekologicznego
- prowadzenie badań określających zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo.

- **Gospodarka odpadami**

W zakresie gospodarki odpadami szczególne znaczenie w rozpatrywanym okresie zostało przypisane realizacji następujących zagadnień :

- objęcie wszystkich mieszkańców systemem odbierania oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym ulegających biodegradacji,
- utworzenie punktu selektywnego gromadzenia odpadów
- organizacja zbiórki odpadów niebezpiecznych
- eliminowanie powstawania „dzikich” wysypisk odpadów
- usuwanie wyrobów zawierających azbest.

- **Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego**

Realizacja głównych zadań w ograniczaniu hałasu powinna dotyczyć :

- podjęcia kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe (np. poprzez ograniczenie prędkości)
- wymiany stolarki okiennej w budynkach podległych szczególnej ochronie
- modernizacji dróg (poprawa stanu nawierzchni).

Do działań zaliczanych w ramach minimalizacji oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego na terenie gminy należy:

- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania m.in. wokół urządzeń elektroenergetycznych, radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych, gdzie jest rejestrowane przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

- **Ochrona przyrody**

Działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować:

- określenie obszarów predysponowanych do objęcia ochroną prawną
- realizację programu zalesień, ochrony zasobów leśnych (zwiększenie lesistości, utrzymanie wielofunkcyjności lasów i wzmoczenie ich korzystnego oddziaływania na środowisko zwiększenie funkcji ochronnej, wodochronnej i klimatotwórczej)
- realizację ochrony istniejących zbiorników wodnych
- wykorzystania terenów o znaczących walorach przyrodniczych dla rozwoju agroturystyki
- ochronę terenów cennych przyrodniczo
- utrzymanie terenów zieleni przy drogach gminnych.

• Edukacja ekologiczna

Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny obejmować:

- rozwój terenowej infrastruktury edukacyjnej
- organizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej
- edukację ekologiczną mieszkańców w zakresie możliwości oszczędzania energii
- edukację przyrodniczo – leśną ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony przyrody
- upowszechnianie dobrej praktyki rolniczej i leśnej, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego
- prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających o szkodliwości spalania odpadów i wypalaniu traw
- edukację i informację w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi popularyzację odnawialnych źródeł energii.

• Nadzwyczajne zagrożenia

Podejmowanie działań w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń powinno obejmować:

- eliminowanie lub zmniejszanie skutków dla środowiska z tytułu nadzwyczajnych zagrożeń.

6. Analiza i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie Programu ochrony środowiska gminy Gózd

Po analizie projektu Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gózd na podstawie listy działań priorytetowych zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko, głównie lokalnym. Ich oddziaływanie będzie skutkowało poprawą stanu środowiska na danym terenie.

W tabeli 5 przedstawiono listę przedsięwzięć priorytetowych gminy Gózd na lata 2014 – 2021

Tabela 5. Lista przedsięwzięć priorytetowych gminy Gózd na lata 2014 – 2021

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna
1.	Budowa/modernizacja dróg gminnych Małęczyn – Grzmucin, Kłonów	Wójt Gminy
2.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Wójt Gminy
3.	Realizacja obowiązku oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego	Wójt Gminy
4.	Wymiana istniejących kotłowni w budynkach użyteczności publicznej na ekologiczne	Wójt Gminy
5.	Termomodernizacja budynków jednostek organizacyjnych Gminy	Wójt Gminy
6.	Modernizacja obiektów sieci energetycznych PGE: <ul style="list-style-type: none">• Kuczki - Kolonia• Drożanki• Gózd 3	PGE
7.	Budowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej : Drożanki, Podgóra, Lipiny, Kuczki, Wojsławice	Wójt Gminy
8.	Budowa / modernizacja oczyszczalni ścieków	Wójt Gminy
9.	Budowa systemu przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach pozbawionych kanalizacji	Wójt Gminy
10.	Modernizacja stacji uzdatniania wody: Gózd, Małęczyn	Wójt Gminy
11.	Popularyzacja ograniczania wykorzystywania wód	Wójt Gminy

	podziemnych dla innych potrzeb niż potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców	
12.	Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego gmin ochrony głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)	Wójt Gminy
13.	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów w gminie	Wójt Gminy
14.	Likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów	Właściciele
15.	Usuwanie wyrobów azbestowych (aktualizacja programu usuwania wyrobów azbestowych)	Wójt Gminy
16.	Utworzenie punktu selektywnego gromadzenia odpadów w Klwatce Królewskiej	Wójt Gminy
17.	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży	Wójt Gminy
18.	Zwiększanie odzysku odpadów w wyniku wstępnej segregacji	Wójt Gminy
19.	Wzmacnianie etatowe komórki ochrony środowiska	Wójt Gminy
20.	Prowadzenie badań określających zanieczyszczenie gleb użytkowanych rolniczo	Wójt Gminy, IUNG
21.	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	Wójt Gminy,
22.	Upowszechnienie Dobrej Praktyki Rolniczej	Wójt Gminy
23.	Wsparcie restrukturyzacji produkcji rolnej poprawa, jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	Wójt Gminy, Izba rolnicza, MODR, ARiMR
24.	Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych	Wójt Gminy
25.	Budowa chodników dla pieszych w ciągu drogi krajowej nr 12	Wójt Gminy
26.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych	Wójt Gminy
27.	Racjonalne wykorzystanie wód podziemnych na cele komunalne i przemysłowe	Wójt Gminy
28.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła	Wójt Gminy
29.	Opracowanie i przyjęcie dokumentacji dot. zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe (założenia do planów i plany)	Wójt Gminy
30.	Ochrona wyrobisk przed zanieczyszczeniami i niewłaściwą rekultywacją	Wójt Gminy
31.	Określenie obszarów predysponowanych do objęcia ochroną prawną	RDOŚ, Zarząd Województwa, Wójt Gminy
32.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach lokalizacyjnych nakazów i zakazów obowiązujących na terenach przyrodniczych prawnie chronionych oraz innych uwarunkowań przyrodniczych	Wójt Gminy
33.	Budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i zieleni	Wójt Gminy
34.	Zwiększanie udziału gruntów zalesionych na obszarze	ARiMR
35.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie poważnych awarii przemysłowych	Wójt Gminy
36.	Propagowanie zasad przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym w lasach	RDLP, Wójt Gminy
37.	Modernizacja i wyposażenie jednostek straży pożarnych	Wójt Gminy
38.	Szerzenie wiedzy ekologicznej na wszystkich poziomach edukacji	Wójt Gminy
39.	Organizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej	Wójt Gminy
40.	Popularyzacja odnawialnych źródeł energii	Wójt Gminy

41.	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie możliwości oszczędzania energii	Wójt Gminy
42.	Wykorzystanie energii odnawialnej	Wójt Gminy, inwestorzy
43.	Popularyzacja ograniczania wykorzystywania wód podziemnych dla innych potrzeb niż potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców	Wójt Gminy
44.	Propagacja agroturystyki	Starosta
45.	Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego	Wójt Gminy, podmioty gospodarcze

Źródło : opracowano na podstawie danych UG Gózd

Dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010 Nr 213 poz. 1397) nakładany jest obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Wymienione w tabeli 5 działania wynikają w większości z konieczności spełniania zarówno krajowych wymagań prawnych, jak i wymagań międzynarodowych m. in. wynikających z uregulowań Unii Europejskiej.

7. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Zadaniem aktualizacji POŚ dla gminy Gózd jest przedstawienie zakresu działań koniecznych dla zapewnienia ochrony środowiska. Głównym celem Prognozy jest określenie możliwych skutków i oddziaływań na środowisko, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji aktualizacji POŚ

Tabela 6. Matryca wpływów zagadnień na poszczególne elementy ochrony środowiska

Zagadnienie	Kierunek działań	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra mineralne
Ochrona powietrza atmosferycznego	Budowa/modernizacja dróg gminnych Małęczyn – Grzmucin, Kłonów	*	-/+	+	*	*	*	+	-/+	*	+	*	*	*
	Modernizacja oświetlenia ulicznego	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Realizacja obowiązku oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Modernizacja obiektów sieci energetycznych PGE: • Kukuczki - Kolonia • Drożanki • Gózd 3	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Opracowanie i przyjęcie dokumentacji dot. zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe (założenia do planów i plany)	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Wymiana istniejących kotłowni w budynkach użyteczności publicznej na ekologiczne	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Termomodernizacja budynków jednostek organizacyjnych Gminy	*	*	+	-/+	*	*	+	*	*	+	*	*	*
	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła	*	+	+	+	+	+	+	*	*	+	*	*	+
Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego	Budowa/modernizacja dróg gminnych Małęczyn – Grzmucin, Kłonów	*	-/+	+	*	*	*	+	-/+	*	+	*	*	*
	Budowa chodników dla pieszych w ciągu drogi krajowej nr 12	*	*	+	*	*	*	+	-/+	*	+	*	*	*
	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gózd na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021

Ochrona wód	Budowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej : Drożanki, Podgóra, Lipiny, Kuczki, Wojsławice	-/+	*	+	*	*	+	-/+	-/+	*	*	*	*	*
	Budowa systemu przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach pozbawionych kanalizacji	*	*	+	*	*	+	-/+	-/+	*	*	*	*	*
	Budowa / modernizacja oczyszczalni ścieków	*	*	+	*	*	+	-/+	-/+	*	*	*	*	*
	Modernizacja stacji uzdatniania wody: Gózd, Małęczyn	*	*	+	*	-/+	+	*	-/+	*	*	*	*	*
	Racjonalne wykorzystanie wód podziemnych na cele komunalne i przemysłowe	*	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*
	Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego gmin ochrony głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)	*	*	+	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*
Gospodarka odpadami	Likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów w gminie	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*
	Zwiększanie odzysku odpadów w wyniku wstępnej segregacji	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*
	Usuwanie wyrobów azbestowych (aktualizacja programu usuwania wyrobów azbestowych)	*	-/+	+	-/+	+	+	+	+	+	+	+	*	*
	Utworzenie punktu selektywnego gromadzenia odpadów w Kłwatce Królewskiej	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*
	Wzmacnianie etatowe komórki ochrony środowiska	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*
	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*
Ochrona powierzchni ziemi	Wsparcie restrukturyzacji produkcji rolnej poprawa, jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
	Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
	Prowadzenie badań określających zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
	Ochrona wyrobisk przed zanieczyszczeniami i niewłaściwą rekultywacją	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
	Upowszechnianie Dobrej Praktyki Rolniczej	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	*	*	+	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*
Ochrona przyrody	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach lokalizacyjnych nakazów i zakazów obowiązujących na terenach przyrodniczych prawnie chronionych oraz innych uwarunkowań przyrodniczych	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*
	Określenie obszarów predysponowanych do objęcia ochroną prawną	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*
	Budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i zieleni	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*
	Zwiększanie udziału gruntów zalesionych na obszarze	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*
Edukacja ekologiczna	Szerzenie wiedzy ekologicznej na wszystkich poziomach edukacji	*	+	+	+	+	+	*	+	+	+	+	*	*
	Organizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej	*	*	+	+	+	+	+	+	*	+	+	*	*
	Popularyzacja odnawialnych źródeł energii	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	+	*	*
	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie możliwości oszczędzania energii	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	+	*	*
	Wykorzystanie energii odnawialnej	*	*	+	*	*	*	+	*	*	+	+	*	*
	Popularyzacja ograniczania wykorzystywania wód podziemnych dla innych potrzeb niż potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców	*	*	+	*	*	+	*	*	*	+	+	*	*
	Propagacja agroturystyki	*	*	+	*	*	+	*	*	*	+	+	*	*
	Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego	+	*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	*	*
Nadzwyczajne zagrożenia	Propagowanie zasad przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym w lasach	+	+	+	+	+	*	+	*	+	+	*	*	
	Modernizacja i wyposażenie jednostek straży pożarnych	+	+	+	+	+	+	*	+	+	+	*	*	

Źródło : Opracowanie własne + wpływ pozytywny, - wpływ negatywny, * brak wpływu * brak wpływu

Na podstawie powyższego nie stwierdzono występowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W nielicznych przypadkach zdefiniowano

oddziaływania negatywne, przy dominującym pozytywnym w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska. Stwierdzone negatywne oddziaływania są w większości związane z realizacją poszczególnych zadań inwestycyjnych (infrastruktury drogowej, budowy chodników, rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji ujęcia wody, utworzenie punktu selektywnego gromadzenia odpadów). Inwestycje te przyczynią się przede wszystkim do wydłużenia kanalizacji sanitarnej, a także uporządkowanie działań związanych z ujęciem i odprowadzaniem ścieków, wpłynie na poprawę jakości środowiska w gminie. Natomiast modernizacja dróg ograniczy poziom szkodliwych emisji do powietrza atmosferycznego.

W przypadku dróg są to inwestycje wykazujące nieznaczne negatywne oddziaływanie na środowisko, jedynie w fazie realizacji prac drogowych. Drogi z poprawioną nawierzchnią, w fazie eksploatacji, stanowią źródło zanieczyszczeń znacznie mniej uciążliwe dla środowiska w porównaniu ze stanem wcześniejszym. Ograniczeniu ulegną szczególnie emisje hałasu i wibracji. Usprawnienie płynności ruchu w sieci dróg może doprowadzić do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Rozwój selektywnej zbiórki „u źródła” stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególnie powierzchni ziemi na terenie gminy, przy tym istnieje szansa na ograniczenie ilości deponowanych odpadów.

Przeprowadzone analizy (opisane w następnych podrozdziałach) pozwalają stwierdzić, że nie są to oddziaływania o znaczącym charakterze, których nie da się zminimalizować i które uniemożliwiłyby przyjęcie niniejszego projektu Programu.

• **Oddziaływanie na środowisko ww. inwestycji na wszystkie formy ochrony przyrody** (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.). Na terenie gminy Gózd znajdują się:

- Kozienicki Park Krajobrazowy im. Profesora Ryszarda Zaremby
- Obszar Natura 2000 Ostoja Kozienicka PLB 140013
- Obszar Natura 2000 Puszcza Kozienicka PLB 140035
- 2 pomniki przyrody

Tabela 7. Inwestycje mogące mieć wpływ na poszczególne formy ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody	Planowane inwestycje	Występowanie form ochrony przyrody w promieniu 500 m od planowanych przedsięwzięć	Oddziaływanie inwestycji na obszary chronione
•Kozienicki Park Krajobrazowy	Budowa/modernizacja dróg gminnych : Małęczyn, Grzmicin, Gózd, budowa chodników dla pieszych w ciągu drogi krajowej nr 12	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego
•Obszar Natura 2000 Ostoja Kozienicka •Obszar Natura 2000 Puszcza Kozienicka	Budowa sieci kanalizacyjnej : Drożanki, Podgóra, Kuczki, Lipiny, Wojsławice	Występuje	Bezpośrednie działanie na środowisko inwestycji przewiduje się jedynie w fazie prowadzonych prac. Po zakończeniu i uprzątnięciu terenu prowadzonych prac nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko.
•Pomniki przyrody szt. 2	Modernizacja stacji uzdatniania wody: Gózd, Małęczyn	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego
	Utworzeniu Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w Kłwatce Królewskiej	Nie występuje	Brak oddziaływania – planowana inwestycja znajduje się w oddaleniu od terenu chronionego

Źródło : Opracowanie własne

Zapisane w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska inwestycje pozostają w części w fazie koncepcji – brak jest szczegółowych rozwiązań technologicznych, zakresu prac,

lokalizacji itp. W związku z powyższym nie ma możliwości przeprowadzenia szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko. Ponieważ analizowany Program nie określa lokalizacji wszystkich inwestycji, a niektóre przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane w ramach wymienionych działań będą zlokalizowane na terenie Natura 2000, istnieje ryzyko negatywnego oddziaływania (głównie oddziaływań związanych z fazą budowy lub czasami z fazą eksploatacji).

Stąd szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko poszczególnych inwestycji będzie możliwa w oparciu o sporządzone raporty oddziaływania na środowisko, co będzie możliwe w chwili, kiedy będzie wykonana dokumentacja techniczna i ustalony zakres inwestycji

Wymienione niektóre inwestycje znajdują się na obszarze chronionym w skupiskach siedzib ludzkich i będą miały wpływ na obszar chroniony, ich oddziaływanie będzie miało jedynie skutek lokalny i tylko w trakcie budowy. Po zakończeniu i uprzątnięciu terenu budowy w/w zadania będą miały pozytywny wpływ na środowisko.

Realizacja przedmiotowych prac będzie istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia, życia i mienia ludzi, stąd eliminacja tych przedsięwzięć jest niemożliwa.

Oddziaływanie planowanych inwestycji na formy ochrony przyrody:

- **Budowa sieci kanalizacyjnej : Drożanki, Podgóra, Kuczki, Lipiny, Wojślawice** - efekt ekologiczny jest pozytywny, gdyż w przypadku budowy sieci kanalizacyjnej występuje pozytywne oddziaływanie na środowisko poprzez zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, a tym samym poprawę ich jakości i stanu zdrowotności mieszkańców. Rozwój kanalizacji sanitarnej zapewni ujęcie większej ilości ścieków i ich zrzut do oczyszczalni, co wpłynie korzystnie na środowisko, w tym gleby. Przy tym nastąpi likwidacja szamb, które nie zawsze są szczelne. Realizacja zadania przewidywana poza formami ochrony przyrody (OSO, SOO) za wyjątkiem miejscowości Kuczki, Lipiny i Podgóra. W tym przypadku przewiduje się, że potencjalne oddziaływanie bezpośrednie na środowisko podczas realizacji przedsięwzięcia, które będzie lokalne i krótkotrwałe przy uwzględnieniu zastosowania szeregu środków łagodzących te oddziaływania.
- **Modernizacja dróg gminnych : Małęczyn, Grzmucin, Gózd, budowa chodników dla pieszych w ciągu drogi krajowej nr 12** - stan aktualny dróg budowanych w przeszłości, gdy przepisy prawne nie stanowiły wymagań w zakresie ochrony środowiska i spełnienie wszystkich aktualnie obowiązujących wymogów środowiska jest aktualnie ograniczone. Planowana modernizacja dróg na terenie gminy będzie spełniała standardy uwzględniające ochronę środowiska. Na skutek poprawy płynności ruchu nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, a wpływ prędkości ruchu samochodów na wielkość emisji będzie różny w odniesieniu do poszczególnych typów pojazdów (typów silników, itp.). W przypadku budowy chodników przy drodze krajowej nastąpi poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego. Realizacja zadań przewidywana jest poza formami ochrony przyrody.
- **Utworzenie Punkt Selektywnego Gromadzenia Odpadów (PSGO) w Klwatce Królewskiej**- usytuowanie i jego organizacja będzie zapewniać najmniejszą uciążliwość dla środowiska. Należy nadmienić, że w miejscu planowanego utworzenia PSGO w miejscowości Klwatka Królewska będzie wymagane przygotowanie zaplecza technicznego

dla potrzeb gospodarki odpadami. Realizacja zadania przewidywana jest poza formami ochrony przyrody.

- **Modernizacja stacji uzdatniania wody: Gózd, Małęczyn** - modernizacja stacji uzdatniania poprawi jakość wody ujmowanej do celów pitnych. Nie bez znaczenia jest lepsza jakość wody pitnej, która wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, zmniejszenie zagrożenia zdrowia publicznego, chorób społecznych, ich kosztów i skutków ekonomicznych spowodowanych użytkowaniem wody złej jakości. Realizacja zadania przewidywana jest poza formami ochrony przyrody.

Realizacja prac budowlanych, przy zachowaniu obowiązujących norm, przepisów oraz uwag i zaleceń poszczególnych dysponentów uzbrojenia terenu, pozwoli na ograniczenie bądź na zminimalizowanie negatywnego oddziaływania na środowisko. Większość zakłóceń w środowisku naturalnym zniknie po ustaniu robót i uprzątnięciu terenu

- Oddziaływanie planowanych inwestycji na obszar Natura 2000

Z tego względu, że na obszarach Natura 2000 może być podejmowana różnego rodzaju działalność przy założeniu że nie wpłynie ona na stan chronionego obszaru, można jednoznacznie uznać, iż taka działalność jest wręcz pożądana. Natomiast na wspomnianym obszarze zabronione będzie podejmowanie działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Tabela 8. Potencjalny wpływ przedsięwzięć na istniejące obecnie obszary Natura 2000

Lp.	Obszar	Zagrożenie
1	Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013)	Obejmuje północno – wschodnią część gminy Gózd
2.	Puszcza Kozienicka (kod obszaru PLH 140035)	Obejmuje północno – wschodnią część gminy Gózd

Źródło : Opracowanie własne

Do zagrożeń na terenie Ostoi należy m.in. wypalanie traw, gospodarka leśna, regulowanie koryt rzecznych, zmiany sposobu uprawy, zmiana składu gatunkowego – sukcesja i zmiana stosunków wodnych¹⁵.

Jednym z poważniejszych problemów w obrębie obszaru jest pogodzenie gospodarki leśnej ze współczesnymi wymogami jakościowej ochrony przyrody. Szczególnie niekorzystne jest dalsze utrzymanie rębni całkowitych na siedliskach łągów olszowo-jesionowych.

¹⁵ <http://warszawa.rdos.gov.pl/files/artykuly/19132/48.pdf>

Daleki od ideału jest skład gatunkowy drzewostanów. Istotnym problemem w Puszczy Kozienickiej jest obniżający się poziom wód gruntowych, do którego w istotny sposób przyczyniło się osuszanie siedlisk bagiennych i silnie wilgotnych Stopniowe zarzucanie tradycyjnej gospodarki łąkowo-pasterskiej, która nigdy nie była tutaj znacząca, stymuluje procesy sukcesyjne. Ich efektem jest stopniowe kurczenie się arealu łąk. Nie bez znaczenia dla przyrody Puszczy Kozienickiej, zwłaszcza dla porostów, jest zanieczyszczanie powietrza oraz opad pyłów emitowanych przez największą w Polsce elektrownię opalaną węglem kamiennym - "Kozienice" (moc 2600 MW) . Do szczególnie niebezpiecznych należą: SO₂ i NO_x. Negatywnym procederem występującym powszechnie na terenie Puszczy jest kłusownictwo, to zjawisko ma tutaj wielowiekową tradycję¹⁶.

Tabela 9. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych ptaków w rejonie objętym obszarem Natura 2000 „Ostoja Kozienicka”¹⁷

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Derkacz <i>Crex crex</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Świergotek polny <i>Anthus campestris</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Na podstawie wykazu ptaków chronionych zinwentaryzowanych na terenie Nadleśnictwa Zwoleń obejmującego swoim zasięgiem teren gminy Gózd, nie stwierdzono potencjalnego negatywnego oddziaływania.

Tabela 10. Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w rejonie objętym obszarem Natura 2000 na siedliska „Puszczy Kozienickiej”¹⁸

Nazwa siedliska	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na siedlisko w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na siedlisko w fazie eksploatacji
6510 – Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

¹⁶ <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=319>

¹⁷ Źródło Nadleśnictwo Zwoleń

¹⁸ Nadleśnictwo Zwoleń

7120 – Torfowiska wysokie zdegradowane	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
91D0 – Bory i lasy bagienne	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
91P0 – Wyżynny jodłowy bór mieszany	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Przeprowadzone wstępne analizy nie wykazały potencjalnego negatywnego oddziaływania na siedliska.

- Oddziaływanie na parki krajobrazowe

Gmina Gózd częściowo znajduje się w obrębie Kozienickiego Parku Krajobrazowego im. Profesora Ryszarda Zaręby. Z założenia jest to o wiele mniej restrykcyjna forma ochrony niż wcześniej opisywano. Gospodarowanie, jak również realizowanie różnych inwestycji, jest dozwolone na terenach objętych tymi formami ochrony, jednakże działania te muszą odbywać się ze szczególnym uwzględnieniem wymagań przyrodniczych i zasad zrównoważonego rozwoju, co wynika dodatkowo z występowania obszaru Natura 2000 na tym terenie.

- Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na obszar chronionego krajobrazu

Podobnie przeprowadzone wstępne analizy wykazały, iż wkomponowanie w krajobraz poszczególnych inwestycji nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać, w tym na formy ochrony krajobrazowej. Wymienione inwestycje będą miały wpływ na obszar w części chroniony, ich oddziaływanie będzie miało jedynie skutek lokalny i tylko w trakcie budowy. Po zakończeniu i uprzątnięciu terenu budowy wymienione przedsięwzięcia inwestycyjne będą miały pozytywny wpływ na środowisko. Emisja hałasu podczas prac budowlanych nie będzie miała negatywnego wpływu na środowisko.

- Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na pomniki przyrody

Wstępne analizy wykazały, iż rzeczywiste możliwe negatywne oddziaływanie przedmiotowego Programu na pomniki przyrody, których liczba na terenie gminy wynosi 2 szt., można wstępnie ocenić, jako niewielkie.

- Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć na gatunki zwierząt, roślin, grzybów, objętych ochroną

Wszystkie zadania i kierunki działań wyznaczone w Programie służyć mają bezpośrednio poprawie stanu i jakości środowiska lub poprawie, jakości życia mieszkańców gminy. Niemniej, niektóre z nich mogą stanowić źródło oddziaływań i ingerencji w środowisko.

Tabela 11. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych ssaków¹⁹

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
-------	---	---

¹⁹ Źródło Nadleśnictwo Zwolen

Borowiaczek <i>Nyctalus Leisleri</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Tabela 12. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych płazów i gadów²⁰

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Tabela 13. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych owadów²¹

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Tabela 14. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych grzybów i porosty²²

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Płucnica – rodzaj <i>Cetraria sp.</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Soplówka rodzaj <i>Heridium sp.</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Tabela 15. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych mszaków²³

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Bielistka siwa <i>Leucobryum glaucum</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Gajnik lśniący <i>Hylocomium splendens</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Torfowiec – rodzaj <i>Sphagnum sp.</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Płonnik rodzaj <i>Polytrichum sp.</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Widłoząb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Tabela 16. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na chronione gatunki roślin naczyniowych²⁴

²⁰ Źródło Nadleśnictwo Zwoleń

²¹ Źródło Nadleśnictwo Zwoleń

²² Źródło Nadleśnictwo Zwoleń

²³ Źródło Nadleśnictwo Zwoleń

²⁴ Źródło Nadleśnictwo Zwoleń

Nazwa	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie budowy	Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w fazie eksploatacji
Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Buławnik czerwony <i>Cephalanthera rubra</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Kopytnik pospolity <i>Asarum europaeum</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Kruszczyk szerokolistny– <i>Epipactis helleborine</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Marzanka wonna <i>Galium odoratum</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Paprotnik kolczysty <i>Polystichum aculeatum</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania
Widłak rodzaj <i>Lycopodium sp.</i>	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania

Przeprowadzone wstępne analizy nie wykazały potencjalnego negatywnego oddziaływania. Dlatego na podstawie powyższego należy uznać, że ostateczne skutki środowiskowe podejmowanych działań będą zależne m.in. od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Na etapie budowy realizacja prawie wszystkich zadań może w pewnym zakresie oddziaływać na środowisko, jednak nie powinno to być oddziaływanie znaczące. Ponadto, jest ono krótkotrwałe i chwilowe. Należy podkreślić, iż wszystkie inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne do realizacji na obszarach Natura 2000. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu²⁵.

8. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ dla gminy Gózd

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje na etapie budowy tj. w zakresie infrastruktury drogowej, a także w fazie realizacji i eksploatacji dróg.

Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jaki i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z bioróżnorodnością

²⁵ <http://www.gdos.gov.pl/natura-2000-a-aktywnosc-czlowieka>

- stosowanie rozwiązań technologicznych, konstrukcyjnych, w szczególności rozwiązań redukujących hałas, wibracje, natężenie ruchu, pobór wody, emisję pyłów i gazów, zrzut ścieków, powstawanie odpadów stałych
- zmniejszenie powierzchni zajętej przez przedsięwzięcie, ograniczenia wielkości produkcji
- zmiany terminu realizacji (np.: ograniczenie prac budowlanych do okresu poza sezonem rozrodczym określonych gatunków zwierząt, opóźnienie początku realizacji przedsięwzięcia w związku z koniecznością uprzedniego wdrożenia określonych środków łączących)
- rozwiązanie specyficznego wspomaganie ciągłości przestrzennej populacji, funkcji korytarzy ekologicznych itp. (np.: przejścia dla zwierząt pod i nad liniowymi obiektami infrastruktury transportowej, „zielone korytarze” na obszarach zabudowanych).

Trasa realizacji kanalizacji zostanie uzgodniona w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody w zakresie zminimalizowania oddziaływania w czasie prowadzenia robót i stosowania zabezpieczeń w czasie eksploatacji. Oddziaływanie kanalizacji sanitarnej będzie miało miejsce tylko na etapie budowy, potem dla środowiska przyrodniczego eksploatacja będzie obojętna, a zrzut ścieków do oczyszczalni będzie korzystny dla środowiska (ścieki będą oczyszczone). Niniejsze wynika w szczególności z konieczności zastosowania rozwiązań i technologii spełniających wymogi BAT.

W zakresie minimalizacji wytwarzania m.in. odpadów, w tym niebezpiecznych ważne znaczenie będzie miało wymagane uruchomienie punktu selektywnego gromadzenia odpadów²⁶. Skutkować to będzie ograniczeniem negatywnego oddziaływania na środowisko odpadów.

9. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie POŚ dla gminy Gózd

Przeprowadzona w ramach Prognozy analiza celów Programu, a w szczególności jego spójności z innymi dokumentami strategicznymi (w tym nadrzędnym dokumentem, jakim jest Polityka Ekologiczna Państwa) wskazuje, że są one w pełni zgodne z postanowieniami tych dokumentów, a także wynikają wprost z postanowień wynikających z tych dokumentów oraz obowiązującego w Polsce prawa. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach proj. POŚ ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto dokument przedstawia ogólne propozycje przedsięwzięć i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań w ramach proj. POŚ silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

²⁶ Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem 2018-2023. Warszawa. 2012

Realizacja zadań w zakładanych ramach czasowych będzie w większości przypadków uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (pomocowych).

10. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu POŚ

Podstawowym założeniem projektu Programu Ochrony Środowiska jest uzyskanie stałej i zauważalnej poprawy, jakości wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego. W przypadku braku jego realizacji lub realizacji fragmentarycznej (wrywkowej) założone w Programie cele nie zostaną osiągnięte, a w konsekwencji może nastąpić pogorszenie się stanu środowiska przyrodniczego w regionie. Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń Programu, w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji proj. POŚ:

- pogorszenie, jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków i brakiem systemu ich odprowadzania
- zmniejszanie się zasobów wodnych,
- zwiększone zagrożenie suszą glebową,
- postępująca degradacja gleb,
- degradacja walorów krajobrazu,
- pogorszenie, jakości powietrza,
- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu,
- wzrost zużycia surowców i wody,
- pogorszenie, jakości życia mieszkańców
- wzrost liczby „dzikich” wysypisk odpadów.

W przypadku, gdy proj. POŚ dla gminy Gózd nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska będzie wzrastać. A zatem realizacja Programu jest konieczna.

11. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu

W trakcie opracowywania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania prognozy. Pewne utrudnienia stwarzał brak najnowszych materiałów statystycznych, co wynika z ustalonej cykliczności prac Urzędu Statystycznego.

12. Metody wykorzystane przy opracowaniu Prognozy

Ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadzono według następującego schematu:
określenie zagadnień oceny oddziaływania na środowisko

identyfikacja stanu elementów środowiska, potencjalnie wrażliwych na zmiany w wyniku realizacji projektu Programu

identyfikacja kierunków działań, które mogą wpłynąć na stan środowiska

sporządzenie matrycy przedstawiającej w skondensowanej postaci obszary zależności w rozbiciu na poszczególne jego komponenty.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji Programu ochrony środowiska została opracowana na podstawie zapisów ustawy *Prawo ochrony środowiska* i ustawy o

udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy wykorzystano również informacje udostępnione przez WIOŚ w Warszawie, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Urząd Gminy i in., a także posiadaną wiedzę i doświadczenia w zakresie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami na terenie gminy Gózd, a także proponowane kierunki działań w tym zakresie.

Nadto w Prognozie oceny oddziaływania na środowisko przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

13. Metody analizy realizacji postanowień projektu POŚ

Projekt POŚ dla gminy Gózd określa zasady i oceny monitorowania efektów jego realizacji. W ramach każdego priorytetu zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji, co znacznie ułatwi ich uzyskanie. Ocena realizacji Programu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie, co dwa lata.

W ramach prac nad Prognozą dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w Programie propozycje wskaźników monitorowania ich realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany, jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

14. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku.

Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Gmina Gózd nie jest położona w obszarze przygranicznym, a realizacja proj. POŚ nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska dla gminy Gózd, została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.), a także ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Zakres merytoryczny prognozy wynika z art. 51 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach*

oddziaływania na środowisko. Celem Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania projektu Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gózd na lata 2014 - 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi. Przyjęto średniookresowe cele pośrednie dotyczące poszczególnych komponentów środowiska. Do każdego z celów przyporządkowane zostały kierunki działań zmierzające do osiągnięcia postawionych celów. Dla osiągnięcia wyznaczonych celów wskazano działania oraz zadania prowadzące do ich realizacji.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy Gózd pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- brak gazyfikacji na terenie gminy
- wysoka emisja z gospodarstw domowych
- niska efektywność funkcjonujących systemów selektywnego zbierania odpadów
- zły stan techniczny dróg na terenie gminy
- niski poziom skanalizowania gminy.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie POŚ dla gminy Gózd zadań do realizacji.

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w proj. POŚ zadań na następujące elementy: obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze, powierzchnie ziemi i gleby, przyrodę i krajobraz.

Określono czy oddziaływanie to może mieć kierunek negatywny, pozytywny czy obojętny na poszczególne elementy. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Potencjalne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji:

- budową przyłączy kanalizacyjnych do obiektów
- usuwaniem azbestu z obiektów i instalacji budowlanych
- modernizacją fragmentów dróg
- termomodernizacją budynków.

W większości przedsięwzięć przewidywanych do realizacji w Programie bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie lokalne i krótkotrwałe. Oddziaływania te mogą być także znacznie ograniczone poprzez wybór odpowiedniej lokalizacji, właściwą realizację oraz użytkowanie inwestycji. W przypadku realizacji zaplanowanych inwestycji na terenach cennych przyrodniczo, należy szczegółowo rozważyć wszystkie oddziaływania.

Realizacja żadnego z proponowanych działań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Wśród zadań ujętych w projekcie Programu nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z ich realizacji przekracza jednak zdecydowanie potencjalne zagrożenie. W sytuacji, gdy większość Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gózd na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 - aktualizacja, ma pozytywny wpływ na środowisko, proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko poszczególnych inwestycji możliwa będzie na etapie wydawania decyzji środowiskowej.

W przypadku, gdy POŚ dla gminy Gózd nie zostanie wdrożony prowadzić to może do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców, a także przyczyni się do degradacji zasobów przyrodniczych. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich założonych kierunków działań w proj. POŚ pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę, jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo - kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych.

16. Spis materiałów źródłowych

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (j. t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.)
- Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018. Sejmik Województwa Mazowieckiego Warszawa 2012 r.
- Prognoza oddziaływania na środowisko programu ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023. 2012
- Program zwiększania lesistości dla województwa Mazowieckiego do roku 2020. Warszawa. 2007.
- Program Malej Retencji Województwa Mazowieckiego. Warszawa 2008.
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gózd na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy do 2021 roku. 2010
- Stan Środowiska w województwie mazowieckim w 2012 roku. Raport WIOŚ. Warszawa 2013
- Roczna ocena, jakości powietrza w województwie mazowieckim raport za 2012 rok – WIOŚ. Warszawa 2013
- Monitoring rzek w latach 2010 - 2012 roku. WIOŚ. 2013
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Radomskiego. 2003
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2020 roku. 2008.

Radom

- Strategia Rozwoju Gminy Gózd na lata 2008-2020. Gózd
- <http://isap.sejm.gov.pl/search.jsp>
- http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_cechter.display?p_id=635204&p_token=0.7845997041033768
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles/index/name:g%C3%B3zd/all:0/province_id:7
- <http://warszawa.rdos.gov.pl/images/stories/pomniki/radomski.pdf>
- <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=PLH140035>
- http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=267
- <http://warszawa.rdos.gov.pl/files/artykuly/19132/48.pdf>

17. Spis tabel

Tabela 1. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia według jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE.....	10
Tabela 2. Klasyfikacja strefy mazowieckiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin.....	10
Tabela 3. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Gózd.....	14
Tabela 4. Wykaz obiektów mogących pogorszyć stan środowiska na terenie gminy Gózd...	17
Tabela 5. Lista przedsięwzięć priorytetowych gminy Gózd na lata 2014 – 2021.....	22
Tabela 6. Matryca wpływów zagadnień na poszczególne elementy ochrony środowiska	24
Tabela 7. Inwestycje mogące mieć wpływ na poszczególne formy ochrony przyrody.....	26
Tabela 8. Potencjalny wpływ przedsięwzięć na istniejące obecnie obszary Natura 2000	28
Tabela 9. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych ptaków w rejonie objętym obszarem Natura 2000 „Ostoja Kozienicka”.....	29
Tabela 10. Oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych w rejonie objętym obszarem Natura 2000 na siedliska „Puszczy Kozienickiej”	29
Tabela 11. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych ssaków	30
Tabela 12. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych płazów i gadów.....	31
Tabela 13. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych owadów.....	31
Tabela 14. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych grzybów i porosty	31
Tabela 15. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na gatunki chronionych mszaków	31
Tabela 16. Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięć inwestycyjnych na chronione gatunki roślin naczyniowych	31

PRZEWODNICZĄCY
RADA GMINY GÓZD

Krzysztof Mielędzowski